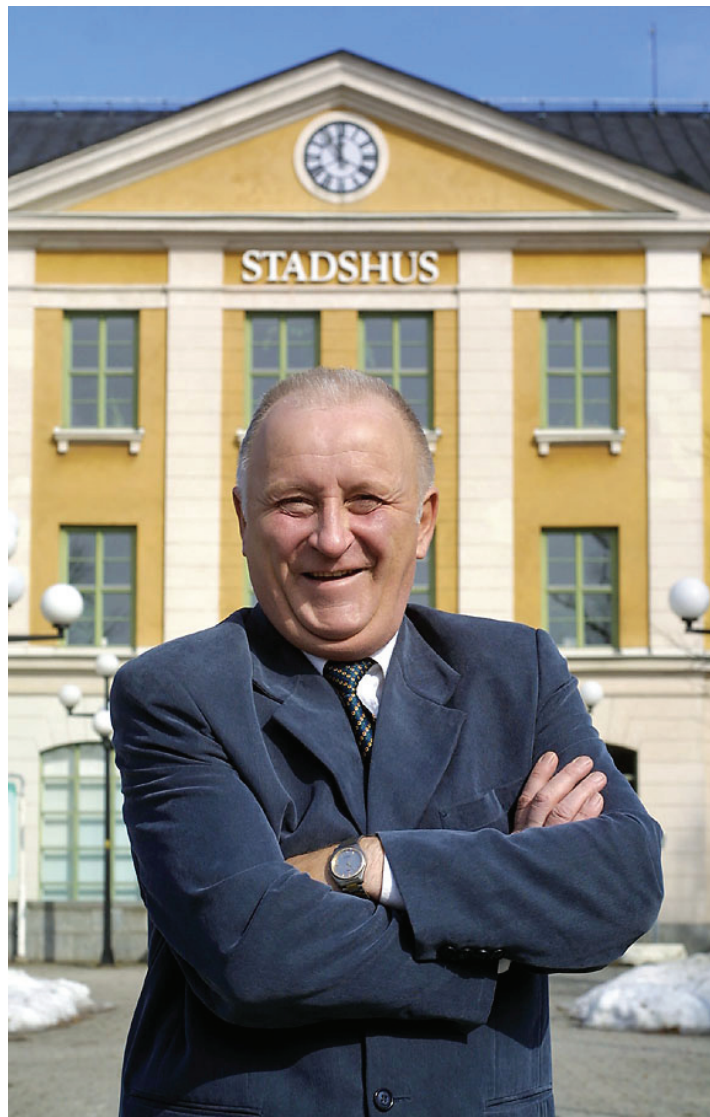

NORDIC CITY
NETWORK

Ur Vitbok Nordic City
Network Twin Cities
Umeå-Vasa 2014

Specialintervju med Lennart Holmlund

av Per Riisom, ordförande Nordic City Network.

En av Nordic City Networks mest ihärdiga och trognaste deltagare och debattörer är kommunstyrelsens ordförande i Umeå Lennart Holmlund (S). Han gör nu sitt sista år som heltidspolitiker och är en man som följt sin stads utveckling och varit inblandad i en rad viktiga beslut i mer än 40 år. Nedan ställs tio frågor till en man som levt med Umeås utveckling tätt in på livet. Men först lite om bakgrunden med hans egna ord;

-I 1988 fick jag ett erbjudande att bli heltidspolitiker för Socialdemokraterna. Det var egentligen inte alls något jag strävat efter utan jag var nöjd i rollen som fritidspolitiker då jag tidigare satt i vår Byggnadsnämnd. Jag hade ett bra jobb som facklig ombudsman för Byggnadsarbetarna med ansvar förs skyddsarbetet och medlemmarnas inflytande på arbetsplatsen”.

Allmänt samhällsintresserad

-Jag flyttade till Umeå från landet 1958 då Umeå var en kommun med drygt 50 000 invånare. Jag tyckte att Umeå bara blev bättre och bättre i takt med att staden växte och blev större. Jag blev även tidigt engagerad i ungdomsfrågor och ungdomars del i samhället. År 1962 var jag, 16 år gammal, med och startade Umeå första rockklubb. Vi tyckte att det spelades så dålig musik och vi var många som spelade i små band utan möjlighet att uppträda. I Byggnadsnämnden var jag en av de i mitt parti som tyckte det var konstigt att man byggde upp små byar och att folk tvingas resa långa sträckor till jobbet. Istället borde man bygga mera stad med närmare till allt. När jag träffade min fru så valde vi att bo centralt i Umeå och vi har fortsatt med det. Vi har alltid bott inom en kilometer från Rådhusstorget. Det gav stora fördelar när vårt barn växte upp och vi hade olika arbetstider. Vår son kunde enkelt ta sig själv till aktiviteter som fotbolls- och hockeyträningar.

Om du skulle betona några saker som de senaste decennierna verkligen har förändrat Umeå, vad skulle du då peka ut?

Botniabanan

-Ja, det är inte lätt eftersom många saker sker i en stad som växer och vill bli större. Jag vill ändå nämna att vi själva jobbade hårt och länge i en grupp som kallad Botniabanegruppen. Syftet var att påverka regeringen att bygga en ny kustjärnväg som vi kallade Botniabanan och som skulle gå mellan Kramfors i söder till Umeå i norr. Denna järnväg skulle bli en första etapp på en ny järnväg ända till Haparanda och som skulle utgöra ett dubbelspår på stambanan. Vi ordnade själva fram finansiering för studier om nyttan med järnvägen då vi inte trodde på systemet att bara "kräva" en ny järnväg. Vi lyckades till slut.

Parallellt jobbade vi också för en förändring av vägarna då två europavägar gick rätt igenom Umeå och staden hade problem med luftmiljön. Projektet var nästan i hamn när den länk som skulle knyta ihop vägarna runt Umeå stoppade av överklagningar. Vi lyckades ändå få med dåvarande stadsminister Göran Person på idén att vi behövde en ny järnväg. En förhandlingsman började då förhandla med oss. Att bygga Botniabanan tror jag är det viktigaste, inte bara för Norrland utan även för Sverige som industrination med basnäringarna i Norrland. Vi bemöttes dock av rent förtal från andra delar av landet och man menade att vi inte hade behov av en järnväg. Synsättet var att det var bilen som gällde.

Umeås nya översiktsplan

-Det andra jag är stolt över är den nya översiktsplan vi antagit med mål som femkilometers staden med tät bebyggelse. Planen innehåller nya grepp i planeringen med en ny syn på parkeringar och gröna friköp för bilparkeringar liksom bättre förutsättningar för cykling. Jag har lagt stor stor möda på att uppnå så stor politisk enighet som möjligt för att åstadkomma långsiktiga spelregler för de som ska och vill investera i Umeå.

Staden mellan broarna

-Det tredje projekt jag vill nämna är det som vi från början kallade Staden mellan broarna och där tanken var att staden skulle vända sitt ansikte mot älven. Det hela började med en motion till fullmäktige långt före vi började bygga, men det har tagit tid att få allt innehåll på plats. Nu finns Broparken, området med skatebanan som vi kallar Ung och aktiv, kulturdelen med Väven där biblioteket är en stor del. För att kunna nyttja hela kvarteret, där delar var i privat ägo, skapade vi ett gemensamt bolag.

Dessutom har vi området med Rådhusparken ned mot älven och ett nytt område som

vi kallar Lugn och ro där man kan sitta och njuta av den vackra Umeälven. Området förlängs nedströms Kyrkbron med vårt fantastiska Konstnärligt Campus och stråket fortsätter vidare mot universitetet. Vid vårt nya resecentra Umeå Östra har det byggts och här byggs det fortfarande och universitetet är nu sammanbyggt med centrala staden.

Vi talar mycket om politiskt ledarskap i våra städer inom Nordic City Network- Vad har du själv i hög grad lagt vikt på, när du som politisk ledare satt i spetsen för Umeås utveckling?

-Den fråga som varit grunden för mig, har varit att skapa ett bättre och attraktivare Umeå för att vi bättre ska kunna konkurrera med Stockholm. Vi har satsat mycket på kulturen och under min tid har vi byggt ut den när vi gjorde satsningen på Norrlandsoperans utbyggnad liksom museet och även alla små grupper som finns här.

Vi har också skapat bra idrottsanläggningar för våra barn och unga. Dessa satsningar har lett till att vi har en trygg stad och ett län med den lägsta brottsligheten i landet. Svårt att mäta utan här gäller tron. Annat som är viktigt är att hitta breda lösningar i samhällsplaneringen. Jag tror inte på konflikt i de här frågorna även om många som har en nostalgisk syn som den lilla lantidyll man tycker att Umeå var på 1950 talet- vilket är fel.

En stad är ju baserat på sin egen historia- för Umeås bl.a. den stora branden men också att Umeå till skillnad från från många andra städer under 1800-talet, inte hade många rika finans- och näringslivspotentater utan var tvungen att utveckla sig av egen kraft. Hur skulle du beskriva betydelsen av Umeås historiska identitet i förhållande till hur Umeå utvecklats?

-Visst brann Umeå ner till grunden men redan efter branden började man planera för en kunskapens och lärdomens stad vilket vi i allra högsta grad är idag. Umeå hade ju trots allt bara runt 4 000 invånare då staden brann ner till grunden. Jag tycker att den identiteten överdrius. Vi behöver komma ihåg att Umeå är en stad som byter många människor årligen. Tiderna förändras och det kan inte vara förbehållet en grupp av planerare att bestämma hur en stad ska se ut för all framtid.

Umeå tog ju fart på 1950 talet när utbildningarna startades och människor flyttade hit. Jag gjorde själv lumpen på K4 med hästar. Det regementet ligger mitt i stan men är numera stadshus och till stora delar bevarat. År 1997 skedde den sista nedläggningen av I20, som var ett stort regemente, och som nu är en blomstrande företagspark med bland annat polishögskola.

Inga resultat sker ju av sig själv eller utan problem. Om du ser tillbaka på dina många år som toppolitiker, vad skulle du säga varit de största hindren och är det också dessa i framtiden?

-De största problemen har varit alla överklagningar som många gånger dragit ut på tiden och där de klagande inte ens varit sakägare. Vi har också en flygplats mitt i staden vilket krävt stor eftertanke. Eftersom vi ligger i utkanten är en central flygplats mycket viktig för oss och hänsyn till flygplatsen har lett till begränsningar för hushöjder bland annat.

Vi har miljöproblem med luftkvaliteten i centrala delar som måste lösas tillsammans

med staten. Detta skulle varit klart redan 1997 men har dragit ut på tiden och kommer knappast att vara klart förrän 2017-18. Detta finns sedan 2007 med i regeringens närtidssatsning men det tar för lång tid. Stadsomvandlingen går inte att färdigställa så länge den felande länken, den så kallade Västra länken, saknas. När den finns på plats kan vi styra trafiken på ett helt annat sätt. Överklagningarna har dragit ut på tiden men i de flesta fall har vi fått rätt. Att vi måste vara noga i planeringen är något som överklagningarna har lärt oss.

Om du skulle ge en framtidsbild av Umeå- Var är den stora utvecklingspotentialen och ser du särskilda utmaningar eller problem som ni behöver fundera på lösningar kring redan nu?

-Jag är säker på att det finns lösningar på allt även om det kan ta tid vilket jag nämnt tidigare. Det största problemet gäller färdigställandet av vägarna. När det är klart kan näringslivet våga satsa där de lätt kan nå olika verksamheter. Vi har också svårt att få fram tillräckligt med bostäder på grund av regelkrångel främst när det gäller för små lägenheter. Vi behöver dessutom lyckas komma fram med både bostäder och verksamhetslokaler inom det vi kallar Campusområdet.

På färjan under seminariet fanns det ett förslag att båda städerna påbörjade en process för att skapa Kvarkens universitet – en sammansmältning eller fusion av kunskapsmiljöerna i Vasa och Umeå. Hur ser du på den visionen som en bild av hur kunskapsstaden Umeå kan utveckla sig?

-Jag tycker det är helt rätt att öka samarbetet över Kvarken och jag tror på mycket mera samarbete över vattnet. Däremot har jag inga förhoppningar om att våra nationella stater har modet att göra ett universitet med verksamhet i två länder. Jag ser framför mig att de hittar på en massa hinder för att göra det omöjligt. Inte minst kopplat till anslagen till både utbildning och forskning.

Det regionala samarbetet med Vasa är ett spännande perspektiv. Det kan handla om en ny bro, snabbfärjor, snabbtåg m.m. men kan man i framtiden också föreställa sig en kommun, en stad med gemensam politisk ledning? Vad tror du att det skulle ge för fördelar och nackdelar?

-Jag ger ungefär samma svar som på föregående fråga och beror på vilket tidsperspektiv vi har. Det lär i vart fall inte ske så länge jag lever. Finland har svårigheter på hemmaplan med en kommunreform. Inte heller är det lättare här i Umeåregionen med våra sex kommuner där vi har Sveriges minsta kommun, Bjurholm med bara cirka 2 500 invånare.

Från svensk sidan tror jag att man först och främst behöver bilda en storregion med fyra län kopplat framför allt till sjukvården. Jag tycker att ansvarskommittén hade rätt ingång i sina slutsatser även om de glömt att det även behövs en kommunreform här i Sverige. Lyckas man med samarbetet i framtiden kan frågan komma i en ny dager. Men jag har svårt att tro att landsgränserna mellan Sverige och Finland kommer att justeras. Det är svårt att tro att någon kommer att gilla en kommun som ligger i två länder. Det är ingen statsmakt mogen idag. Det lär behövas samarbete under lång tid så folk kan se att det är till nytta för utvecklingen att vi samarbetar. Tanken är det dock viktigt att man inte tar död på.

Finns det någon sak, projekt eller idé som du inte är helt nöjd med att du inte fick genomfört innan du slutar?

-Visst finns det projekt, främst gällande stadsutvecklingen, som skulle varit intressant men när man är i ständigt utveckling skulle det vara förödande om allt var klart för att en person lämnar. Jag tror på att de som efterträder mig också har idéer om en positiv utveckling och att den vi har, måste fortsätta. För man får aldrig stanna av en utveckling, i samma andetag stannar den av. Och att man måste våga för att vinna utan att vara dopad.

Ett av redskapen för att vidareutveckla vår nordiska välfärd är att bli bättre på att involvera det sociala kapitalet, medborgarna, de civila krafterna och de frivilliga kompetenserna i vårt samhälle. Nu är du själv långsamt på väg in i en kanske lite lugnare tillvaro. I vad kommer du att engagera dig som vanlig Umeå-medborgare efter december?

-Jag har inte tänkt sluta med politik för att jag slutar som ordförande och jag är säker på att jag på antingen det ena eller andra sättet kan medverka. Jag har själv till och från pratat med en av mina företrädare och skaffat mig en bild varför de tänkte som de gjorde och vad motiven var att de gjorde på olika sätt osv.

Med ambitionen om att Umeå ska växa till 200 000 invånare, kan du slutligen beskriva Umeås "favoritinvanare" i 2054? Hur ser han/hon ut i förhållande till jobb, boende, engagemang etc?

-Det var en svår fråga men när vi är 200 000 invånare hoppas jag att den personen har ett jobb som denne trivs med och är som många andra, intresserade av att Umeå är den bästa kommunen att leva och bo i, avslutar Lennart Holmlund.

